

vezavo z naravnimi katastrofami. Njih vpliv se namreč pokaže šele po daljšem obdobju.

Najpomembnejši je vpliv propadanja gozdov. Zaradi onesnaževanja zraka, ki se iz urbanih predelov prenaša tudi v gorska območja, propadajo gorski gozdovi. Ocenjujejo, da je tako ali drugače prizadeto že skoraj vsako drugo drevo. S tem pa se zmanjšuje zaščitna funkcija gozdov na pobočjih. Poslabša se vodni režim, okrepijo se plazovi, usadi, hudourniški nanosi, na splošno se zmanjša stabilnost pobočij.

SLOVO OD LEDENIKOV

Pri nas je zaradi uničevanja vegetacije močno povečana nevarnost premikov zemeljskih gnot v Zasavju, kjer neugodne reliefne in geološke razmere še poslabša močna onesnaženost ozračja in tal. Lokalno onesnaževanje ogroža tudi še vedno nestabilna pobočja Mežakle. Še najbolj je izpostavljena bohinjska proga.

Drug in še dolgotrajnejši vpliv pa ima sprememba klime zaradi učinka tople grede. Viharne

situacije in močna deževja bi bila v spremenjenih klimatskih razmerah pogostejša, kar bi povečalo možnost velikih katastrofalnih dogodkov. Zaradi umika ledenikov in permafrosta (trajno zmrznjenih tal) se bo tudi povečala nestabilnost tal, kajti erozijskim procesom bodo izpostavljene zemljine, ki jih je do sedaj prekrival ali vezal led. V zadnjih sto letih se je višinska meja permafrosta v Alpah že zvišala za 150 do 250 metrov. Naše Alpe s svojo skromno višino ne segajo v problematičen pas večnega snega in trajno zmrznjenih tal, zato takšnih problemov ne bo, le od že sedaj skromnih ostankov ledenikov se bomo morali posloviti. Občutili pa bomo vse druge posledice podnebnih sprememb, predvsem spremenjenih padavinskih režimov.

Pred nami je torej odločitev, ali bomo katastrofalne dogodke opazovali le tedaj, ko bodo pač »dane od Boga«, ali pa bomo dopustili, da se nam bodo zaradi naše kratkovidnosti v kratkem gore dobesedno sesule na glave.

PREDNOVOLETNO SLAVJE ZA JUBILANTE IN NAJBOLJŠE OSKRBNIKE

ZASLUŽNI IN PRIZADEVNI GORNIKI

V banketnih prostorih ljubljanskega Magistrata je Planinska zveza Slovenije v soboto, 18. decembra lani, pripravila tradicionalno slovesnost, na kateri so njeni najvišji predstavniki podelili zaslužnim slovenskim planinskim jubilentom visoka priznanja - plakete PZS, oskrbnikom in lastnikom ali upravitelcem najprijetnejših planinskih domovanj v letu 1993 pa lična priznanja. Slavju so prisostvovali tudi častni predsednik PZS **dr. Miha Potočnik** in nekateri zaslužni planinci, ki so v tem letu praznovali okroglo življenjsko obletnico in so spominsko plaketo PZS prejeli že prej.

V kratkem nagovoru je predsednik PZS **Andrej Brvar** poudaril izredne zasluge, ki jih imajo - ob številnih drugih zaslužnih slovenskih planincih - jubilanti tega leta: slovenska planinska organizacija se ne bi mogla pohvaliti s takimi uspehi, kakršne je dosegala v svoji stoletni zgodovini, če ne bi imela takih mož in žen.

V letu 1993 so prejeli na slovesnosti na ljubljanskem Magistratu ob življenjskih jubilejih spominske plakete PZS naslednji zaslužni člani planinske organizacije:

- ob 60-letnem življenjskem jubileju **Lojze Abram** (SPD Trst), **Anton Pasar** (PD Celje), **Cene Griljc** (PD Kamnik), **Miroslav Marolt** (PD PTT Ljubljana), **Franc Žlebnik** (PD Instalacije Ljubljana), **Marjan Beg** (PD Javornik - Koroška Bela) in **Janko Potočnik** (PD Radovljica);

- ob 70-letnem življenjskem jubileju **Milan Cerinšek** (PD Trbovlje), **Martin Klemenčič** (PD Lisca Sevnica), **Edi Drofenik** (PD Črna na Koroškem) in **Jelka Krasnik** (PD Železničar Maribor);

- ob 75-letnem življenjskem jubileju **Jože Leskovšek** (PD Hrastnik), **Franc Telcer** (PD Prevalje), **Avogust Orel** (PD Ojstrica Celje) in **Jože Nastran** (PD Škofja Loka);

- ob 80-letnem življenjskem jubileju **Leopold Supin** (PD Luče ob Savinji), **Venčeslav Krč** (PD Jezersko) in **Janko Urbanc** (PD Cerkno).

Spominske plakete je jubilentom ob prisrčnih čestitkah izročil predsednik slovenske planinske organizacije **Andrej Brvar**.

Novinarka Slovenske televizije in redaktorica TV oddaj Gore in ljudje **Marjeta Keršič Svetel** je zatem razglasila najprijetnejše planinske postojanke v slovenskih gorah v letu 1993 ter zbranim predstavila upravjalce ali lastnike teh koč in njihove oskrbnike. Priznanja sta predstavnikom planinskih društev in oskrbnikom podelila **Andrej Brvar** in **Željko Kozinc**, urednik za publicistiko v dnevniku Delo, ki je to leto v javnosti vodil akcijo za najprijetnejša planinska domovanja.

Najprijetnejše visokogorsko planinsko domovanje v Sloveniji v letu 1993 je bil Pogačnikov dom na Kriških podih, last PD Radovljica, ki sta ga oskrbovala **Matej Praprotnik** in **Simon Eržen**. Na drugo mesto v tej kategoriji se je po

mnenju bralcev Dela in obiskovalcev slovenskega gorskega sveta uvrstila Koča na Golici, last PD Jesenice, ki jo je oskrbovala **Tonka Zadnikar**, na tretje mesto pa Koča na planini pri Jezeru, last PD Integral iz Ljubljane, ki jo je oskrbovala **Francka Rednak**.

Najprijetnejša sredogorska slovenska planinska postojanka je bila lani Poštarski dom na Vršiču, last PD PTT Ljubljana, ki sta ga oskrbovala zakonca **Geza** in **Zinka Huber**. Na drugo mesto v tej kategoriji se je uvrstila Koča na planini Razor, last PD Tolmin, ki jo je oskrboval **Vlado Šorli**, na tretje pa Dom na Kumu, last PD Kum iz Trbovelj, ki ga je oskrboval **Igor Herman**.

Potem ko je slavje večkrat popestril z lepimi planinskimi pesmimi moški kvartet Spev, so bili majhne pozornosti in darila - šopka rož in knjige - deležni tudi zaslužni planinski jubilarji, ki so spominsko plaketo že prejeli ob prejšnjih nižjih življenjskih jubilejih, »a so njihovo delo in izkušnje v planinskem društvu še vedno pomembni«, kot je bilo rečeno.

Na tej slovesnosti so tako posebej prejeli planinske čestitke ob 70-letnici **Jože Andlovic** (PD Nova Gorica), **Andrej Karničar** (PD

Jezerko), **Roman Kogelnik** (PD Prevalje), **Janez Kmet** (PD Ljubljana Matica), **Darinka Petkovšek** (Akademsko PD), **Anica Stojan** (PD Jesenice) in **Pavle Šegula** (PD PTT Ljubljana), ob 80-letnici pa **Alojz Gabrič** (PD Dol pri Hrastniku), **Ignac Hrovat** (PD Jesenice), **Alojz Jan** (PD Gorje), **Rudi Jereb** (PD Novo mesto), **Gregor Klančnik** (PD Ljubljana Matica), **Lojze Kraiger** (PD TAM Maribor), **Franc Meze** (PD Radovljica), **Ciril Praček** (PD Jesenice) in **Ferdo Žerdoner** (PD Aero Celje).

Jubilanti in drugi povablenci, pa tudi člani upravnega odbora Planinske zveze Slovenije, ki so se pred slavljem sestali na zadnji seji tega leta, so se potem zadržali do zgodnjih popoldanskih ur na zakuski in prijateljskem klepetu. Prijetno je bilo tistim, ki so to pot prvič govorili s planinskim somišljenikom, o katerem so bili že mnogo slišali ali brali v Planinskem vestniku, prijetno onim, ki so obujali spomine na skupne planinske ture, prijetno tudi drugim, ki so ta dan ob kozarcu, brez katerega pri nas ne mine noben pomemben dogodek, sklenili kakšen pomemben dogovor, ki bo gotovo rodil koristen sad.

M. R.

RAZMIŠLJANJE OB RAZGLASITVI ŠPORTNIKA LETA

MESSNER NE VERJAME ČESNU

PAVLE ŠEGULA

Po naravi ne nagibam k bučnim proslavljanjem tega ali onega športnega dogodka. Zdi se mi namreč, da hvala, čeprav zaslužena, neko športno dejanje prej razvrednoti kot povzdigne. Predvsem pa - tako kot v življenju nasploh - nikoli ne veš, če ni bil s pohvalo enemu prizadet nekdo drug in če se v tistem hipu nista rodila zavist in sovraštvo, ki bi ju sicer ne bilo.

Vse to se mi je pletlo v mislih, ko sem - proti svoji siceršnji navadi - na TV zaslonu spremljal svečanosti in prisluhnil razglabljanjem o tem, kako zelo težko je bilo med mnogimi enakimi najti tistega pravega, tisto pravo, ki najbolj zasluži odličje. Resnično, ni človeka, ki bi mogel zajeti vse dejavnike nekega dogodka, jih pravično opredeliti in po primerjavi z mnogimi drugimi postaviti na tisto mesto, kamor sodijo.

DRUGAČNA GORNIŠKA MERILA

Seveda sem pri tem pomislil tudi na planince, alpiniste in odpravarje. O njih ni bilo nobene besede, kar je navsezadnje še najbolj prav. S tem ne mislim, da niso naredili nič občudovanja vrednega, pač pa to, da je naša dejavnost tako zelo zapletena, da z lovorjevimi venci pravza-

prav ne bi niti smela imeti opravka, saj ni mere, s katero bi lahko nepristransko, natančno in predvsem zares celovito izmerili vse, kar se dogaja v gorah in v nas, ko zahajamo v ta svet.

O tem sem razmišljal vselej, kadar sem bral zgodbe z gora, zgodbe o pionirjih alpinizma in redke zgodbe o reševanju v gorah in ugotavljal, kako zelo relativno in nerazvrstljivo, kako odvisno od sreče je vse to in kako zelo hitro se spremenita neka vera in neko sožitje, ki sta še pred kratkim bila zgled, ko ožje in širše okolje nenadoma ne hvali več imenitnih dosežkov vrstnikov, pač pa z vso isto odkriva in biča njihove resnične ali domnevne slabosti.

Na to me je te dni opomnila lanska 5. številka Mountain Review, v kateri **Ed Douglas** razmišlja o Messnerjevih dvomih glede vzpona **Toma Česna** v južni steni Lotseja. Prispevek ne zveni napadalno, marveč dobrohotno razmišljujoče, zato bi ga rad predstavil bralcem PV.

Ed Douglas pravi, da ima **Reinhold Messner** nove dvome o solo vzponu Toma Česna v južni steni Lotseja leta 1990 in citira njegove besede, priobčene v zelo upoštevanem španski reviji *Desnivel*, kjer je napisal: »Ne trdim sicer, da Česen ni preplezal južne stene Lotseja, toda preprosto ne morem več verjeti njegovi zgodbi.«